

עם זה, חשוב לציין שקביעותה של התפילה אינה רק ויתור מכורח המציאות שלאחר החורבן אלא היא ערך רוחני בסיסי העומד בפני עצמו. כנגד אמירתו של רבי אליעזר הגדול "העושה תפילתו קבע אין תפילתו תחנונים" אפשר לומר ש"העושה תפילתו תחנונים אין תפילתו קבע" – היכולת להתמסר ולהתמיד לא רק כשחושקים להתפלל או כשנוח להתפלל היא יסוד חשוב בעבודת ה'. בתלמוד מובאת תפיסה ש"תפילות כנגד תמידין תקנום" (בבלי, ברכות כו ע"ב). מקור חשיבותו ועצמתו של קרבן התמיד נובע, כנרמז בשמו, מהיותו "תמיד". לכן, לשיטת רבן גמליאל, תמידיותן של התפילות שניתקנו כנגד הקרבנות היא חלק מהגדרתן הבסיסית.

במקרא אפשר למצוא תפילה שיכולה לשמש אב טיפוס לצורת התפילה שייסד רבן גמליאל. לפי תפיסתו של דניאל התפילה היא פולחן לקב"ה ויסוד הזמן חיוני בה, ולפיכך הוא מתעקש להתמיד בה שלוש פעמים ביום, גם במחיר סיכון נפשו:

וְדַנְיָאֵל קָדִי יָדַע דִּי רָשִׁים קְתָבָא
עַל לְבִיתָהּ וְכוּיָן פְּתִיחָן לָהּ בְּעֵלְיָתָהּ נֶגְדַי יְרוּשָׁלַם
וְזִמְנִין תִּלְתָּהּ בְּיוֹמָא הוּא קֶהֱךְ עַל בְּרִכּוּהִי וּמְצִלָא
וּמִוֹדָא קָדָם אֱלֹהֵהּ
כָּל קָבַל דִּי הָוָא עֲבַד מִן קִדְמַת דְּנָהּ.

(אף על פי שידע דניאל על כתב המלך האוסר להתפלל, הוא עלה לביתו והמשיך להתפלל כנגד ירושלים ולהודות לה' שלוש פעמיים ביום כפי שנהג לעשות קודם לכן.)

דניאל ו, יא

דניאל נענש על שהפר את צו המלך. המלך השליכו אל גוב האריות אך האמין שבזכות עבודתו התדירה של דניאל ה' יצילו:

בְּאֲדִין מְלָכָא אָמַר וְהִיתִיו לְדַנְיָאֵל וּרְמוֹ לְגַבְאֵי דִי אַרְיֹנָתָא
עֲנָה מְלָכָא וְאָמַר לְדַנְיָאֵל אֱלֹהֶךְ דִּי אַנְתָּ פִלַח לָהּ בְּתַדְרִיא הוּא יְשִׁיבְכֶךְ (יצילך).

שם ו, יז

המלך הזכיר לדניאל את הסיבה האמתית שבשלה הצילו ה' – בזכות התפילה שהוא מתפלל בדרך קבע.

העושה תפילתו קבע אין תפילתו תחנונים

לא מפתיע שכנגד רבן גמליאל קם דווקא גיסו, רבי אליעזר הגדול. רבי אליעזר מייצג את דמותו של האינדיבידואל הנאמן לעמדתו גם במחיר כבד, כפי שעולה מהסיפור המפורסם על